

Prodej panství Kravaře Petrem Strážnickým z Kravař v roce 1420

JOSEF SVOBODA

Svoboda, Josef: The sale of Kravaře Dominion by Petr of Kravaře and Strážnice in 1420

This study deals with the sale of Kravaře dominion in the duchy of Opava by Moravian nobleman Petr of Kravaře and Strážnice in the year 1420. The author first describes changes of this dominion's extent between years 1377 and 1420, then analyses the buyers, their connection to the seller and their reasons for buying individual villages, and strategies, which were applied to these newly bought properties by the buyers. In the last part, this study presents different theories, why Petr of Kravaře sold this dominion, and corrects some of the hypotheses introduced by historians during last hundred years.

Key Words *Dominion of Kravaře; Petr of Kravaře and Strážnice; 15th Century; Krnovsko Region; Duchy of Opava*

doi.org/10.15452/Historica.2021.12.0002

Contact *Univerzita Palackého v Olomouci; svoboda.jf@seznam.cz*

Úvod*

Petr Strážnický z Kravař patřil v prvních desetiletích 15. století mezi nejpřednější šlechtice na Moravě a nesmazatelně se zapsal do průběhu husitských válek v Moravském markrabství.¹ Základem jeho majetků byla dvě panství, která zdědil po svém otci Václavovi z Kravař – panství Strážnice na jihu Moravy u hranic s Uhrami a panství Kravaře v opavském vévodství. Na rozdíl od některých příbuzných, jako byli například Petrův strýc Petr Plumlovský z Kravař, bratranec Jindřich Plumlovský z Kravař nebo zejména vzdálený příbuzný Lacek z Kravař, se však Petr Strážnický příliš nesnažil rozšiřovat své državy pomocí transakcí deskových majetků. Většinu svých pozdějších majetků, kromě menších koupí vesnic nebo jejich částí,² získal díky dědictví po svých příbuzných. Roku 1416 zdě-

* Příspěvek vznikl za podpory MŠMT ČR udělené UP v Olomouci (IGA_FF_2019_004; Majetkové strategie šlechty na Moravě ve 14. a 15. století).

¹ K osobě Petra Strážnického z Kravař viz DVORSKÝ, František: *O starožitném panském rodě Benešoviců, II: O rodě pánů z Kravař*. Brno 1910, s. 122–136; nověji BALETKA, Tomáš: *Páni z Kravař: Z Moravy až na konec světa*. Praha 2003, s. 251–270.

² V moravských zemských deskách jsou zaznamenány jen tři koupě majetků Petrem Strážnickým. Prvním je nákup vesnice Vrbka na jižní Moravě v roce 1385 (viz CHYTIL, Josef – CHLUMECKÝ, Petr – DEMUTH, Karl – WOLFSKRON, Adolf [edd.]: *Die Landtafel des Markgraftumes Mähren (1348–1466)*. Olmützer Cuda. Brünn 1856 (dále ZDO) IV, č. 553, s. 153), tuto transakci ale za Petra Strážnického provedl jeho strýc Petr Plumlovský z Kravař. V roce 1416 Petr Strážnický spolu se svým bratrancem Jindřichem Plumlovským koupil tvrz a městečko Čechy pod Kosířem (ZDO VIII, č. 636, s. 330), jak ale upozorňuje Tomáš Baletka, měl tento nákup efekt zejména pro Jindřicha Plumlovského – srov. BALETKA, T.: *Páni*, s. 256. Jako třetí Petr vykoupil od Zbyňka z Dřínového a Jakoubka z Počenic jejich podíly na zboží Trávník, na tyto majetky však okamžitě přijal na spolek bývalého majitele Milotu z Benešova a Trávníka, takže ani tento obchod neměl pro Petra nějaký větší význam. ZDO IX, č. 65, 66, s. 335.

díl rozsáhlé majetky po Lackovi z Kravař a na konci roku 1420 poté, co 1. listopadu v bitvě pod Vyšehradem padl jeho svobodný a bezdětný bratranec Jindřich Plumlovský z Kravař, přešla na Petra i většina panství plumlovské větve rodu.³ Ještě před touto bitvou se však Petr Strážnický z Kravař odhodlal k největší jednorázové majetkové transakci, kterou jsme dnes ve spojitosti s jeho jménem v pramenech schopni zachytit – prodeji eponymního majetku svého rodu, panství Kravaře.

Cílem této studie je na základě analýzy deskových zápisů o prodeji panství, jejich komparace s dalšími prameny a prosopografického výzkumu zúčastněných šlechticů potvrdit, či vyvrátit některé v historiografii tradované teorie o tom, proč se Petr Strážnický z Kravař rozhodl kravařské panství rozprodat a jaké strategie sledovali jednotliví kupující. Dosaďadní literatura se tímto prodejem zatím příliš nezabývala a většinou mu věnovala jen krátký odstavec. Navzdory pouhým zmínkám se však objevuje celá řada teorií a hypotéz, proč k této události došlo. František Dvorský vidí jako hlavní důvod vzdálenost panství Kravaře od ostatních Petrových statků, což mu mělo znesnadňovat správu majetku.⁴ Tomáš Baletka nabízí hned několik hypotéz – od politických důvodů až po hospodářské, kdy prodej po částech různým osobám vysvětluje snahou Petra urovnat dřívější dluhy.⁵ Jako jeden z politických důvodů uvádí také možný nátlak vévody Přemka Opavského na Petrovo odstoupení od husitství. Takovou možnost zmiňuje (na základě Baletkovy úvahy) i Martin Čapský, který v tom s jistou opatrností vidí možný další krok v Přemkově snaze udržet konflikty za hranicemi svého vévodství.⁶ Ještě dále zašel František Šigut, jenž prodej interpretoval jako vynucený Zikmundem Lucemburským kvůli Petrovu odboji.⁷ Václav Štěpán Šigutovu teorii přejal a trochu zmínil, přičemž vynechal část o odboji.⁸ Tuto hypotézu naposledy ještě více rozvinul Jiří Jurok, který píše, že panství Kravaře bylo dokonce Zikmundem Lucemburským zkonfiskováno;⁹ na jiném místě ve stejné publikaci však uvádí, že Petr panství rozprodal bývalým členům Lackovy vojenské družiny.¹⁰

Panství Kravaře za pánů z Kravař

Rozsah panství Kravaře byl v době vlastnictví pánů z Kravař proměnlivý. Panství se nacházelo v opavském vévodství a náleželo už od časů Voka I. (tj. od počátku 14. století) strážnické větvi rodu.¹¹ Dvanáct let po smrti dlouholetého opavského vévody Mikuláše II. (†1365) bylo v roce 1377 území vévodství na základě několika výroků šlechtických roz-

³ BALETKA, T.: Páni, s. 255 (dědictví po Lackovi z Kravař), 258 (dědictví po Jindřichovi Plumlovském z Kravař). Ne vždy však bylo dědické řízení bez komplikací, Lackova dcera Eliška z Kravař, vdova po Albertovi ze Šternberka, se s Petrem Strážnickým neúspěšně soudila o panství Helfštýn, nakonec získala pouze Odry. JUROK, Jiří: *Moravský severovýchod v epoše husitské revoluce*. Nový Jičín 1998, s. 29.

⁴ DVORSKÝ, F.: O starožitném panském rodě, s. 127.

⁵ BALETKA, T.: Páni, s. 257–258.

⁶ ČAPSKÝ, Martin: *Vévoda Přemek Opavský (1366–1433) : Ve službách posledních Lucemburků*. Brno – Opava 2005, s. 223, pozn. 24.

⁷ ŠIGUT, František (ed.): *Opavský listinář. Litterae fundatorium, dotatium, erectionum, confirmationum, praesentationum, collationum, resignationum altarium Oppaviae*, III. Opava 1967, s. 26, pozn. 12.

⁸ ŠTĚPÁN, Václav: Úloha pánů z Kravař při vzniku husitského hnutí. *Časopis slezského muzea, série B – vědy historické* XX, 1974, s. 21.

⁹ JUROK, J.: *Moravský severovýchod*, s. 156; JUROK, Jiří: *Příčiny, struktury a osobnosti husitské revoluce*. České Budějovice 2006, s. 181.

¹⁰ TÝŽ: *Moravský severovýchod*, s. 43, pozn. 86.

¹¹ BALETKA, T.: Páni, s. 132.

hodčích rozděleno mezi Mikulášovy čtyři syny, přičemž panství Kravaře tímto dělením připadlo ke Krnovsku spravovanému Mikulášovým nejstarším synem Janem I. Ratibořským.¹² Po Janově brzké smrti však jeho syn Jan II. někdy kolem roku 1384 Krnovsko prodal knížeti Vladislavovi Opolskému. Ten v roce 1390 odprodal jeho velkou část Joštovi Lucemburskému, Jan Ratibořský vykoupil zpět pouze hrad Fürstenwalde a město Bruntál.¹³ Po Joštově smrti v roce 1411 jeho část Krnovska přešla na českého krále Václava IV. a v době zápisu Petrova prodeje panství Kravaře do krnovských zemských desk v roce 1420 ji držel Zikmund Lucemburský.¹⁴

Na základě listin o rozdělení opavského vévodství v roce 1377 považuje Tomáš Baletka za součásti kravařského panství, toho času drženého Václavem Strážnickým z Kravař, devět vsí nebo jejich dílů – ves Kravaře s tvrzí, vesnice Plšt (dnes Pilszcz v Polsku), Velké Hořtice, Kouty, Rozumice, Vrbka, Kylešovice (nebo Jilešovice)¹⁵ a pravděpodobně jen podíly ve vesnicích Tisek, Komárov a Slatina.¹⁶ V této době měla na části panství Kravaře, konkrétně na vesnicích Rozumice a Kouty, pojištěné své věno Václavova manželka a matka Petra Strážnického z Kravař Alžběta.¹⁷ V čase mezi vydělením Krnovska v roce 1377 a zápisem Petrova prodeje panství Kravaře do krnovských zemských desk v roce 1420 došlo k několika majetkovým změnám, které ale bohužel kvůli nedochování zemských desk z konce 14. století nejsme schopni blíže postihnout.¹⁸ Ze srovnání majetků vyjmenovaných v listině o rozdělení vévodství v roce 1377 a v zápisech o prodeji panství v roce 1420 vyplývá, že v mezidobí páni z Kravař ztratili své podíly v Kylešovicích, Tisku a Slatině, naopak získali svobodný dvůr ve Víckovicích¹⁹ a nejspíše v roce 1398 pravděpodobně i zbytek vesnice Komárov.²⁰

¹² To dokládá i to, že prodej panství Kravaře byl zapsán v krnovských, a nikoliv opavských zemských deskách.

¹³ STARÝ, Marek: Ducatus, nebo Terra? (Na okraj 700. výročí vzniku Opavského vévodství). *Právněhistorické studie* 49, 2019, č. 1, s. 29–31. Menší část Krnovska (Bruntálsko) ve stejné době odkoupil zpět od Vladislava Opolského Jan II. Ratibořský. Tamtéž, s. 31.

¹⁴ Zikmund vlastnil svůj díl Krnovska až do 23. dubna 1421, kdy ho prodal knížeti Ludvíkovi Břežskému, který ho o rok později prodal Janovi II. Ratibořskému, čímž se celé Krnovsko dostalo téměř po 40 letech do jeho rukou. Srov. STARÝ, M.: Ducatus, s. 31.

¹⁵ Vzhledem k poloze obou lokalit bych se zde klonil k názoru Vincence Praska, že se jednalo o Kylešovice, které se nacházejí blíž k ostatním částem kravařského panství. PRASEK, Vincenc: *Historická topografie země Opavské. A–K*. Opava 1889, s. 539. Na rozdíl od Tomáše Baletky uvádí František Šigut, že páni z Kravař drželi pouze část Kylešovic. Po rozdělení vévodství v roce 1377 patřila vesnice díky dílům vévodů Václava a Přemka z velké části do Opavska, pouze část v držení Václava Strážnického z Kravař připadla do Krnovska. František Šigut nabízí hypotézu, že se jednalo zejména o pozemky v sousedství katastru vesnice Komárov, kterou Kravařové také drželi, přičemž ještě v 18. století byly o přesné hranice katastrů Kylešovic a Komárova mezi oběma vesnicemi spory. ŠIGUT, F. (ed.): *Opavský listinář, II*. Opava 1962, s. 7–8, pozn. 3.

¹⁶ BALETKA, T.: Páni, s. 132. Listiny o rozdělení opavského vévodství mezi syny Mikuláše II. byly edičně vydány v rámci MAX, Josef a kol. (eds.): *Codex diplomaticus Silesiae VI*. (dále CDS VI). Breslau 1865, s. 195–201.

¹⁷ V listině z 2. června 1390 uzavírá na toto věno spolek Petr Plumlovský z Kravař a Alžběta, vdova po Václavovi Strážnickém z Kravař. BRETHER, Bertold (ed.): *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Fünftehnter Band. Nachträge. 1207–1408*. Brünn 1903, s. 265–266, č. 304.

¹⁸ Na základě mladších zápisů, které je zmiňují, prokázal Dalibor Prix existenci krnovských zemských desk i v období mezi lety 1377–1403, tyto knihy se nám však nedochovaly. PRIX, Dalibor (ed.): *Zemské desky krnovské, I: 1403–1522*. (dále ZDK). Opava 2008, s. 20.

¹⁹ Dnes zaniklá lokalita, přední znalec Opavska Dalibor Prix v rejstříku ke krnovským zemským deskám uvažuje, že se dvůr mohl nacházet v místech dnešních osad Svoboda nebo Bílá Bříza pár kilometrů severně od Kravař a nedaleko Vrbky. ZDK, s. 398.

²⁰ V roce 1398 totiž Petr Strážnický z Kravař se svým strýcem Petrem Plumlovským z Kravař prodávají Petrovi, rodákovi z Komárova, a jeho manželce Magdaleně rychtu v jejich vesnici Komárov, viz PRASEK, V.: *Historická*

V této podobě držel kravařské panství Petr Strážnický z Kravař až do přelomu let 1419 a 1420, kdy se rozhodl celé panství po částech rozprodat, přičemž zápisy o jednotlivých prodejkách byly zapsány do krnovských zemských desk 4. června 1420.²¹ Vesnice Kravaře a Kouty, včetně patronátního práva na kostel v Kravařích, prodal Mikuláši Šlevicovi,²² vesnici Plíš získal Pavlík ze Sovince,²³ Rozumice přešly na v době zápisu již zemřelého Zbyňka Hřivnáče z Hněvošic a Bočka z Labut²⁴ a vesnice Velké Hoštice a Komárov koupil Jan Helm z Výškovic.²⁵ Kromě toho ještě Petr Strážnický odprodal Ješkovi z Libosvár svobodný dvůr ve Víckovicích a vše, co měl ve vesnici Vrbka.²⁶

Osoby kupujících

Důležitou roli v objasnění roztržitého prodeje panství mohou hrát jednotlivé osoby, jež části panství od Petra Strážnického odkoupily. Pro další výklad je tedy nezbytné si tyto kupující blíže představit a podívat se na jejich osudy před rokem 1420 a na vztahy s Petrem Strážnickým, potažmo s celým rodem pánů z Kravař.

Mikuláš Šlevic

O Mikulášovi Šlevicovi máme zprávy pouze z opavského vévodství – jako jediný ze všech kupujících kravařského panství se pravděpodobně nijak neangažoval na území Moravského markrabství a působil výhradně na Opavsku a Krnovsku.²⁷ Zde Šlevicové nejspíše drželi vesnici *Rosin*,²⁸ kterou kolem roku 1410 v tituluře užíval Mikuláš, a vesnici Sosnová, po níž se psal Mikulášův bratr Jan.²⁹ V nedalekých Velkých Heralticích postupně Mikuláš s bratrovou pomocí kupoval rozdrobené majetky a nejpozději roku 1411 držel relativně velkou a ucelenou část vesnice ve svých rukou.³⁰ Už v roce 1409 zde také pojistil věno své manželce Anně.³¹

topografie, s. 472. Listina se dochovala v úředně ověřeném opise z roku 1755. ZA Opava, fond Urbaniální komise slezská v Opavě, inv. č. 570.

²¹ ZDK, s. 74–78.

²² Tamtéž, č. 74, s. 75.

²³ Tamtéž, č. 77, s. 76.

²⁴ Tamtéž, č. 78, s. 77.

²⁵ Tamtéž, č. 79, s. 77; č. 80, s. 78.

²⁶ Tamtéž, č. 81, s. 78. Z nějakého důvodu však prodej Vrbky a svobodného dvora ve Víckovicích literatura většinou nereflaktovala.

²⁷ V roce 1431 byl přítomen obnovení opavských zemských desk. KAPRAS, Jan (ed.): *Pozůstatky knih zemského práva knížectví opavského. Díl první: knihy přední. Část první (1413–1484)*. Praha 1906, s. XV.

²⁸ Vesnici *Rosin* identifikoval Dalibor Prix v rejstříku ke krnovským zemským deskám jako *Rohozany* (dnes Rogazany v Polsku). ZDK, s. 384.

²⁹ Jako *hannos slewicz von czosnaw* je Jan uveden v zápise z krnovských zemských desk z roku 1409. ZDK, č. 13, s. 39–40. Mikuláš se ve stejném roce píše jako *Nicolaus Slewicz de Rosin*. Tamtéž, č. 4, s. 35.

³⁰ Koupě necelých šesti lánů a dalších majetků ve vesnici od Herbortíka ze *Slocaw* v roce 1409 (Tamtéž, č. 12, s. 39); koupě 11 hřiven platu a dalších majetků ve vesnici od Jindřicha *Ribnicze* v roce 1410 (Tamtéž, č. 19, s. 43–44); koupě jednoho místa (*ortum*) a přilehlé louky od opavského řežníka Reinczka nejspíše v roce 1410 (Tamtéž, č. 27, s. 47); koupě dvora a dalších majetků u vesnice od Jana Kosíře v roce 1411 (Tamtéž, č. 36, s. 53).

³¹ Tamtéž, č. 4, s. 35. Původní částku 220 hřiven grošů Mikuláš v roce 1416 navýšil na 250 hřiven, když kromě 22 hřiven ročního platu z vesnice přidal ještě 3 hřivny důchodu ze dvora u vesnice (nejspíše toho, který koupil od Jana Kosíře o pět let dříve). Tamtéž, č. 61, s. 67–68.

V této době už byl Mikuláš Šlevic důležitým šlechticem z Krnovska, o čemž svědčí i fakt, že v roce 1411 spolu se Zikmundem Čelmem z Brantic vedl poselstvo krnovské šlechty k novému zeměpánu Václavovi IV., který získal Krnovsko po smrti moravského markraběte Jošta. Václav následně 22. března 1411 vydal v Praze listinu, kterou potvrzoval krnovské svobody a práva.³² Kromě toho působil Mikuláš i na Opavsku, zde například v roce 1413 spolu s několika dalšími šlechtici ručil ve sporu o potomky Bavora z Násile za Bavorova bratra Viléma.³³ Jako jeden z předních opavských šlechticů byl Mikuláš jmenován i v zápise při obnovení opavských zemských desk v roce 1431.³⁴

Základem budoucích majetků rodu Šleviců se však stala až koupě majetků bývalého kravařského panství od Petra Strážnického z Kravař zapsaná v roce 1420 do zemských desk. Mikuláš ze Šlevic získal ze všech kupujících nejhodnotnější část – vesnici Kravaře s tvrzí (*loco municionis ibidem vulgariter Kopecz tvrzný*) a patronátním právem a vesnici Kouty.³⁵ O rok později znovu upravil věno pro svou manželku, když je z Velkých Heraltic přesunul ve stejné výši na vesnici Kravaře.³⁶ Mikuláš však pravděpodobně sám nedisponoval takovým množstvím hotových peněz, aby mohl tyto majetky koupit, proto si musel půjčit. V zápise z prosince 1421 totiž musel zastavit plat 25 hřiven ze své části Velkých Heraltic dětem po Zbyňkovi Hřivnáčovi s podmínkou, že pokud jim do příštího svátku svatého Jiří nezaplatí 500 hřiven, výše uvedený plat a jeho zboží ve Velkých Heralticích přejdou na Zbyňkovy potomky.³⁷ Zástavu se Mikulášovi nejspíše nepodařilo vyplatit, po roce 1421 se už jako držitel dílu Velkých Heraltic v pramenech neobjevuje. Potomci Zbyňka Hřivnáče v roce naopak 1439 drželi už celou vesnici, když ji Zbyňk Hřivnáč mladší zapisoval svému bratru Petříkovi se vším příslušenstvím, [...] *Jakoz ta gista wes od stara dawna wysazena gest.*³⁸

Pavel (V.) ze Sovince

Pavel (V.) ze Sovince byl jediným z kupujících šlechticů, kterého můžeme považovat za vyššího šlechtice, jakkoliv jde v této době o ahistorický pojem.³⁹ Po smrti jeho otce Pavlíka (IV.) ze Sovince v roce 1398 se mezi pozůstalými syny rozpoutaly dlouholeté soudní spory o otcovské majetky. Nakonec to byl právě Pavel (V.), kdo držel hrad Sovinec.⁴⁰ O Pavlových politických postojích během pronikání husitského reformního programu nemáme bližší zprávy, nepečetil však žádný z protestních listů šlechty proti uvěznění a později upálení mistra Jana Husa. To však podle Davida Papajíka nemusí nutně znamenat, že by nesympatizoval s reformním hnutím, protože už během roku 1420 Pavel nejspíše nebyl

³² Tamtéž, č. 388, s. 249–250.

³³ KAPRAS, J. (ed.): Pozůstatky, č. 12, s. 4–5.

³⁴ TÝŽ (ed.): Totéž, *Díl druhý: desky zemské. Část první (1431–1536)*. Praha 1908, č. 12, s. 11.

³⁵ ZDK, č. 74, s. 75.

³⁶ Tamtéž, č. 96, s. 86.

³⁷ Tamtéž, č. 97, s. 86–87.

³⁸ Tamtéž, č. 153, s. 112.

³⁹ Problematice dělení šlechty na Moravě se věnovali např. Jaroslav Mezník (MEZNÍK, Jaroslav: Markrabě a páni. (K mocenskému dualismu na Moravě v době předhusitské. In: *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity C* 42, 1995, s. 39–50) nebo David Papajík (PAPAJÍK, David: Nejvýznamnější šlechtické rody na Moravě podle zemských desk. In: *Ad vitam et honorem. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi přítel a žáci k pětasedmdesátým narozeninám*. Brno 2003, s. 519–532).

⁴⁰ K pánům ze Sovince obecně PAPAJÍK, David: *Páni ze Sovince : Dějiny rodu moravských sudí*. Praha 2005. Ke sporům o majetky mezi dětmi Pavlíka (IV.) viz tamtéž, s. 51–58.

průznivcem Zikmunda Lucemburského.⁴¹ Takovému výkladu nahrávají události dalších let, kdy se Pavel vyprofiloval jako kališník.⁴²

Během rozprodeje kravařského panství koupil Pavel (V.) ze Sovince vesnici Plšt. S osamocenou vesnicí na Krnovsku však očividně neměl žádné další plány, protože na rozdíl od ostatních kupujících (snad s výjimkou Ješka z Libosvár) zde nevlastnil jiné majetky. Už několik let po zisku Plště vesnici prodal vévodovi Janu II. Ratibořskému, přičemž transakce byla zapsána do krnovských zemských desk 28. prosince 1422.⁴³ Jan II. totiž během let 1421 a 1422 intenzivně vyjednával se Zikmundem Lucemburským a vévodou Ludvíkem Břežským o vykoupení dávné zástavy Krnovska. To bylo definitivně stvrzeno lenní přísahou, kterou Jan z držby Krnovska složil Zikmundovi 15. března 1422 v Kroměříži.⁴⁴ Na znovuzískaném otcovském dědictví začal ratibořský vévoda okamžitě posilovat svou moc, což se projevilo obsazením důležitých krnovských hradů novými věrnými purkrabími a zabráním hradu Vartnova, který do té doby držel Štěpán mladší z Vartnova.⁴⁵ Do Janovy strategie posilování komorních majetků na Krnovsku bezesporu zapadá i zmiňovaná koupě Plště.

Zbyněk Hřivnáč z Hněvošic a Boček z Labuť

Zbyněk Hřivnáč z Hněvošic se psal podle Hněvošic u Opavy, které při dělení opavského vévodství připadly k dílu vévodů Václava a Přemka.⁴⁶ Zbyněk se však v prvních letech angažoval hlavně v Moravském markrabství. Zde roku 1406 získal od Lacka z Kravař vesnice Beňov a Běškovice,⁴⁷ na kterých obratem zapsal věno své manželce Anně z Labuť.

⁴¹ PAPAŇÍK, D.: Páni, s. 88.

⁴² I když se na základě Pavlových kontaktů s Olomoucí v roce 1427 v historiografii uvažuje, že v tu dobu ještě Pavel váhal mezi husitstvím a věrností markraběti Albrechtovi Habsburskému (PAPAŇÍK, D.: Páni, s. 94), v listu moravského zemského hejtmána Jana z Lomnice pro znojemského hejtmána Jörge Launa, který Petr Elbel datuje do 21. března 1430, už Pavel vystupuje jako člen skupiny kališnických šlechticů uzavírajících příměří se stranou markraběte Albrechta. ELBEL, Petr: *Pravé, věrné a křesťanské příměří... Dohody o příměří mezi husity a stranou markraběte Albrechta na jižní Moravě*. Brno 2016, s. 35–43, edice listu na s. 87–88.

⁴³ ZDK, s. 91, č. 106, s chybnou datací 27. prosince 1423. O den dříve, tedy správně 27. prosince, vydal Pavel na hradě Sovinec list, ve kterém vyslal jako posly ke krnovským zemským deskám Denharda z Lichnova a Hanuška Kosiře z Životic, *neboť pro jiné neprázdnosti sám sem při tom býti nemohl*. ZA Opava, fond Slezský stavovský archiv v Opavě, inv. č. 421, sign. A XIX-1; transkribce listu. ZDK, s. 258–259, č. 396. Na chybnou dataci listu v archivním inventáři upozornil už tvůrce edice krnovských zemských desk Dalibor Prix. Tamtéž, s. 91, č. 106, pozn. 1, s. 258–259, č. 396. Prix však nesoulad data listu a zápisu v deskách interpretoval tak, že Pavel měl list vydat rok před samotným zápisem. Už z citované části listu je však jasné, že Pavel mohl těžko předvídat, že za rok v době zápisu do zemských desk bude tak vytižen, že nebude moci do Krnova přijet. Řešení této chronologické záhady je prosté – na Moravě ve středověku začínal nový rok na svátek Narození Páně 25. prosince, díky čemuž vzniká mezi 25. a 31. prosincem období, kdy se středověká datace liší od té moderní (to zmiňuje na jiném místě i Dalibor Prix. ZDK, s. 258–259, č. 396, přesto zápis v deskách datoval do roku 1423). Proto Pavel svůj list a zemští úředníci zápis v zemských deskách datovali už do roku 1423, kvůli čemuž pozdějším historikům datum vydání Pavlova listu nekorespondovalo s chronologickými tabulkami (list byl datován na neděli sv. Jana Evangelisty roku 1423, podle našeho novodobého počítání nového roku od 1. ledna však v roce 1423 připadal svátek sv. Jana na pondělí). Trochu matoucí ještě může být to, že je zápis v zemských deskách zapsán na straně mezi dvěma zápisy z 2. března 1423, a to stejnou písařskou rukou. Vysvětlením je, že byl zápis zapsán v březnu 1423, ale datován byl zpětně do 28. prosince předcházejícího roku, kdy Pavlovi poslové do Krnova nejspíše dorazili, desky už však byly zavřené (poslední zápisy z roku 1422 jsou datované 22. prosince – Tamtéž, č. 103 a 104, s. 90). Správné datování listu podle moderního počítání let má být tedy 27. prosince a zápisu do desk 28. prosince roku 1422.

⁴⁴ KOUŘIL, Pavel – PRIX, Dalibor – WIHODA, Martin: *Hrady českého Slezska*. Brno – Opava 2000, s. 515–517.

⁴⁵ Tamtéž, s. 516.

⁴⁶ CDS VI, s. 197.

⁴⁷ Jednalo se o sousední vesnice několik kilometrů východně od Přerova, přičemž Běškovice později zanikly a spojily se s Beňovem – HOSÁK, Ladislav: *Historický místopis země moravskoslezské*, 2. vydání (reprint 1. vydání).

Anna byla pravděpodobně sestrou Bočka z Labuť, který toto věno přijal.⁴⁸ Ve stejném roce byl zapsán do zemských desk spolek, na který přijal Boček z Labuť oba manžele na sousední vesnici Želatovice,⁴⁹ kterou získal Boček spolu s bratrem Mikulášem taktéž od Lacka z Kravař v roce 1392.⁵⁰

I když v tomto období můžeme pozorovat kontakty Zbyňka Hřivnáče s rodem pánů z Kravař, konkrétně s panem Lackem, rozhodl se Zbyněk někdy kolem roku 1410 dobudovat a upevnit své majetkové zázemí na Opavsku a Krnovsku. Nejpozději v roce 1411 získal od Čěnka z Drahotuš jeho díl vesnice Heraltice.⁵¹ Dostal se také do služby opavského vévody Přemka, když je ve stejném roce zmíněn jako purkrabí na Přemkově hradě Vikštejn,⁵² o dva roky později byl v Opavě přítomen řešení výše jmenovaného sporu o potomky Bavora z Násile.⁵³ Z pohledu Zbyňkovy strategie získávání majetků v opavském vévodství je potřeba také interpretovat jeho zájem o koupi vesnice Rozumice od Petra Strážnického z Kravař jako součást systematické snahy o vytvoření majetkového zázemí v blízkosti jeho nového pána, opavského vévody Přemka.

I když byl do krnovských zemských desk prodej Rozumic Zbyňku Hřivnáčovi z Hněvošic a Bočkovi z Labuť zapsán 4. června 1420, k samotné koupí došlo už dříve, nejpozději na přelomu let 1419 a 1420. V červnovém zápisu byl totiž Zbyněk Hřivnáč uveden už jako zesnulý.⁵⁴ Jeho úmrtí můžeme na základě dalších zmínek v pramenech datovat nejpozději do prvních týdnů roku 1420, jako nebožtík je zmiňován už v zápise v olomouckých zemských deskách z 13. ledna téhož roku, kdy Anna z Labuť, vdova po Zbyňkovi, přijímá na spolek na věno svého bratra Bočka z Labuť.⁵⁵

Boček z Labuť je sice v zápisu transakce uveden také, přesto se zdá nepravděpodobné, že by se na nákup malé vesnice Rozumice museli složit dva šlechtici. Sám Boček navíc žádné jiné majetky na Opavsku ani Krnovsku neměl. Jeho jméno v souvislosti s koupí Rozumic je možné vysvětlit díky jeho rodinným vazbám k zesnulému Zbyňkovi Hřivnáčovi z Hněvošic. Do zápisu o prodeji Rozumic se dostal nejspíše z toho důvodu, že bylo potřeba, aby při zápisu do zemských desk reprezentovala kupujícího vhodná osoba.⁵⁶ Proto byl místo nedospělých dětí Zbyňka Hřivnáče přítomen zápisu Rozumic jeho švagr Boček z Labuť jakožto nejbližší dospělý mužský příbuzný mladých dědiců a vdovy po

Praha 2004, s. 641. Tomáš Baletka vesnice nesprávně uvádí jako Boňov a Výskovice – BALETKA, T.: Páni, s. 301. Tyto vesnice (společně ještě se sousedními Prusy, Želatovicemi a Podolím) získal Lacek z Kravař v roce 1384 od markraběte Jošta. SOA Třeboň, fond Cizí statky I. Listiny 1207–1869, inv. č. 75.

⁴⁸ ZDO VII, č. 78 a 79, s. 244. Zápis byl proveden 9. ledna 1406.

⁴⁹ Tamtéž, č. 93, s. 245.

⁵⁰ Tamtéž VI, č. 450, s. 202.

⁵¹ ZDK, č. 33, s. 51–52; č. 38, s. 54–55. Pravděpodobně se jednalo o Velké Heraltice, druhou část držel Mikuláš Šlevic (viz výše).

⁵² KOUŘIL, P. – PRIX, D. – WIHODA, M.: Hrad, s. 374, 506.

⁵³ KAPRAS, J. (ed.): Pozůstatky, Díl první, Část první, č. 12, s. 4.

⁵⁴ ZDK, č. 78, s. 77.

⁵⁵ ZDO IX, č. 311, s. 352.

⁵⁶ Vzhledem k tomu, že se krnovský zemský soud v této době řídil moravským zemským právem, je pravděpodobné, že zde fungovaly podobné mechanismy. Informace o formálním průběhu zápisu do desk známe z *Knihy tovačovské*, což je sice mladší pramen, ale je založena na tradovaném zvykovém právu a starších nálezech. V případě vkladu do zemských desk měl být prodávající přítomen osobně, u kupujícího byla přítomnost silně doporučena (*Ale když se dědictví vkládá, hodné jest, aby ten tu byl, komuž se vkládá, aby věděl, kterak se jemu vkládá*. BRANDL, Vincenc /ed./: *Knihy Tovačovská aneb Pana Ctibora z Cimburka a z Tovačova paměť obyčejů, řádů, zvyklostí starodávnych a řízení práva zemského v Mar. Mor.* Brno 1868, s. 61).

Zbyňkovi Anny, popřípadě jako jejich poručník.⁵⁷ Poté, co Zbyňkovi synové Zbyněk a Jan dosáhli dospělosti, disponovali totiž Rozumicemi oni a Bočkovo jméno už se v souvislosti s vesnicí neobjevuje.⁵⁸

*Jan Helm z Výškovic*⁵⁹

Jan Helm z Výškovic se psal nejspíše podle Výškovic u Bílovice. Poprvé se v pramenech objevil po boku svého staršího bratra Aleše Kabáta a matky Adličky v roce 1392, kdy se po smrti svého otce Ješka Helma navzájem přijali na spolek na své části Výškovic.⁶⁰ Vztah mezi bratry byl dobrý, jelikož v roce 1407 se Aleš a Jan jmenovali poručníky svých majetků a zároveň znovu přijali na spolek na své majetky matku Adličku a nově i sestru Kláru.⁶¹ V prosinci 1418 navíc Jan učinil Aleše poručníkem ve svém pŕihonu na Jana mladšího z Tavíkovice, kterého pohnal z toho, že mu jeho otec vpádl do Dobronice, kde se mu *uvázal v lán* a vylovil a zkopal rybník.⁶²

Ve službách Kravařů se s Janem Helmem pravděpodobně setkáváme jako s velitelem 49. korouhve polského vojska v bitvě u Grünwaldu v roce 1410,⁶³ jak je uvedeno v kronice polského kronikáře Jana Długosze. Podle něj stál v čele tohoto oddílu jistý *Helm Moravus*,⁶⁴ kterého můžeme relativně spolehlivě ztotožnit právě s Janem Helmem z Výškovic.⁶⁵ Korouhev byla údajně složena pouze ze samých Moravanů a měl ji vypravit moravský baron *Ioannes Ienczykowicz*,⁶⁶ ztotožňovaný s Janem Jičínským z Kravař. Ten byl polskému kronikáři bezesporu známou osobou, jelikož se v roce 1423 oženil s nevlastní dcerou polského krále Vladislava Jagella, Offkou z Pylcze.⁶⁷ Vzhledem k Janově nízkému věku je však pravděpodobnější, že hlavním iniciátorem sestavení korouhve byl jeho

⁵⁷ Boček z Labuť je následně uveden na prvním místě mezi správci zvolenými vdovou Annou při zápise ročního platu jejího věna v roce 1421. ZDK, s. 87, č. 98. Ve stejném roce je zmíněn i spolek, který Boček z Labuť společně s bratrem zesnulého Zbyňka Hřivnáče Václavem, opatem kláštera Hradisko, držel s dětmi (*pueri*) po Zbyňku Hřivnáčovi. Tamtéž, s. 86–87, č. 97.

⁵⁸ V roce 1442 přijímá Zbyňkův syn Janek Hřivnáček svou matku Annu na spolek na svou část vesnice Rozumice a dvůr v Držkovicích, následně jí na Rozumicích potvrdil její věno ve výši deseti kop úročného platu (předtím měla Anna své věno pojištěné na Velkých Heralticích. Tamtéž, s. 87, č. 98). Na toto věno Janka následně jeho matka Anna přijala na spolek. Tamtéž, s. 120–122, č. 173, 175, 176. Ještě předtím se v roce 1431 svého dědictví ujal starší syn Zbyněk, který následně držel Velké Heraldice. Tamtéž, s. 100, č. 123.

⁵⁹ Stručnou biografii Jana Helma z Výškovic podal už František Šigut. Srov. ŠIGUT, F. (ed.): Opavský listinář, III, s. 26–27, pozn. 12. K Janu Helmovi nejnověji in: JURK, J.: Příčiny, s. 181.

⁶⁰ ZDO VI, s. 200, č. 404–405. Vzhledem k tomu, že ve všech zápisech je na prvním místě jmenován Aleš Kabát, můžeme usuzovat, že byl starší než Jan Helm.

⁶¹ ZDO VII, s. 262, č. 361–362.

⁶² BRANDL, Vincentius (ed.): *Libri citationum et sententiarum seu Knihy pŕihonné a nálezové* III/1 (dále LCS). Brunae 1878, s. 39, č. 187, 188. Předchozí pŕihony na Jana staršího z Tavíkovice jsou ze září roku 1418 (Tamtéž, s. 27–28, č. 119, 120), někdy mezi zářím a prosincem tedy Jan starší nejspíše zemřel. V zářijových pŕihonech jsou poručníky Jana Helma Ješek z Řičan a Jan ze Lhoty, v prosincových Jan ze Lhoty a Aleš Kabát. Dobronice a Tavíkovice jsou lokality na jižní Moravě, několik kilometrů severovýchodně od Jevišovic.

⁶³ TUREK, Adolf: *Hrad a panství Starý Jičín*. 2. upravené vydání. Opava 2014, s. 33. Vzhledem k nejasným pramenům nabízí ještě Jiří Jurk variantu, že by oním velitelem mohl být i Janův otec. JURK, J.: Moravský severovýchod, s. 55–56. Jak je však uvedeno výše, v roce 1392 už byl otec Jana Helma mrtvý.

⁶⁴ BACZKOWSKI, C. – KOWALCZYK, M. et alii (edd.): *Joannis Długossii Annales seu cronicae incliti regni Poloniae. Liber decimus et liber undecimus 1406–1412*. Varsaviae 1997, s. 92.

⁶⁵ JURK, J.: Moravský severovýchod, s. 55–56.

⁶⁶ BACZKOWSKI, C. – KOWALCZYK, M. et al. (edd.): *Joannis Długossii Annales*, s. 92.

⁶⁷ BALETKA, T.: Páni, s. 243.

poručník a příbuzný Lacek z Kravař⁶⁸ a později píšíci kronikář jej zaměnil s jemu asi známějším Janem Jičínským, který byl v následujícím období aktivní v polském prostředí. Ve službách dlouholetého protihusitského bojovníka Jana Jičínského z Kravař působil Jan Helm ještě v roce 1426, kdy je zmiňován jako purkrabí na Starém Jičíně,⁶⁹ nejpozději za tři roky už však sloužil vévodovi Přemku Opavskému.⁷⁰ Jan Helm tedy nejspíše příliš nepodporoval husitské učení, na rozdíl od svého nevlastního bratra Aleše Kabáta ani nepečetil v září 1415 protestní list proti upálení Jana Husa.⁷¹

Na Krnovsku Jan Helm před koupí Velkých Hoštic a Komárova nejspíše žádné majetky neměl, prostředí krnovské šlechty mu však nebylo cizí. Janovou manželkou se totiž stala Kateřina ze Šlevic, dcera Jana (Hanuše) Šlevice a neteř Mikuláše Šlevice. Na nově zakoupené vesnici Velké Hoštice jí také hned 4. června 1420 pojistil věno.⁷² Ve stejný den ještě přijal na spolek na vesnici Komárov svého tchána Jana ze Šlevic.⁷³ Nejpozději už v červnu roku 1422 se však Jan Helm Komárova zbavil úplně, když jej tchánovi odprodal.⁷⁴ Velké Hoštice si Helmové ponechali necelých patnáct let. V září 1435 nechal Vilém Helm (nejspíše syn Jana Helma) zapsat do krnovských zemských desk prodej Velkých Hoštic opavskému měšťanovi Mikuláši Faulharinkovi.⁷⁵

Ješek z Libosvár

O Ješkovi z Libosvár a jeho osudech mnoho informací nemáme. Psal se podle vesnice Libosváry u Bystřice pod Hostýnem a jeho otcem byl pravděpodobně Jezdoň z Libosvár, který zemřel nejpozději během roku 1406.⁷⁶ Už roku 1408 prodal Ješek (jmenovaný jako *Jan řečený Jezdoň*) část svého dílu Libosvár bratru Petrovi,⁷⁷ nějaký menší kus otcovského dědictví si však ve vesnici nejspíše ponechal. O tom svědčí skutečnost, že prodej celé své části Libosvár Petrovi zapisuje Ješek do zemských desk až v lednu roku 1420.⁷⁸ Tato poslední transakce se nápadně kryje s Ješkovou koupí vesnice Vrbky a svobodného dvora ve Víckovicích od Petra Strážnického z Kravař,⁷⁹ peníze z prodeje Libosvár bratrovi tedy Ješek velmi pravděpodobně využil při nákupu majetků na kravařském panství.

⁶⁸ V historiografii však stále panují nejasnosti ohledně Janova věku. I když se už v roce 1413 účastnil zasedání zemského soudu v Opavě, až v roce 1421 děkoval svým poručníkům, které mu před svou smrtí přídělil jeho strýc Lacek z Kravař, (mimo jiné i Petrovi Strážnickému z Kravař) za správu majetků, viz Tamtéž, s. 238. Listinu z roku 1421 editoval JURK, J.: Moravský severovýchod, s. 202.

⁶⁹ S Janem Helmem, velitelem v bitvě u Grünwaldu, jej ztotožnil Adolf Turek. Srov. TUREK, A.: Hrad, s. 33.

⁷⁰ JURK, J.: Moravský severovýchod, s. 56.

⁷¹ K Aleši Kabátovi stručně už SEDLÁČEK, August: Úvahy o osobách v stížných listech I. 1415 psaných. *Český časopis historický* 23, 1917, s. 343, č. 452. Nověji a podrobněji BALETKA, T.: Páni, s. 298.

⁷² ZDK, s. 80–81, č. 86.

⁷³ Tamtéž, č. 85.

⁷⁴ Tamtéž, s. 89, č. 101.

⁷⁵ Tamtéž, s. 76, č. 76. K Mikuláši Faulherinkovi krátce ZDK, s. 113, č. 155, pozn. 1.

⁷⁶ Dne 3. 7. 1406 pohnala Markéta, vdova po Ctiborovi z Maletína, Petra z Libosvár z 20 hřiven grošů, že jí drží plat dvě hřivny, které měla na Libosvárech zapsané od Petrova otce Jezdoně. LCS I, s. 176, č. 322.

⁷⁷ ZDO VII, s. 283, č. 702. Ješka s Janem Jezdoněm ztotožnil už August Sedláček. Srov. SEDLÁČEK, A.: Úvahy, s. 335, č. 370.

⁷⁸ ZDO IX, s. 357, č. 378.

⁷⁹ ZDK, s. 78, č. 81.

Už v únoru roku 1421 však dvůr ve Víckovicích a na něj navázaný plat kláštera Svatého Ducha v Opavě zapisuje Janovi z Liptyně řečenému Ovečka.⁸⁰

Co se týče politické příslušnosti, prameny nepřímo naznačují, že bratři z Libosvár patřili ke klientele Předbora z Cimburka a Křídla. Ten v lednu roku 1409 pohnal Smila z Loučan, že mu vpadl do Libosvár, které vyraboval a vypálil.⁸¹ Vesnici pro Předbora držel v zápise blíže nespécifikovaný Předborův panoš. Zda se jednalo o Ješka, nebo spíše jeho bratra Petra můžeme jen spekulovat. Roku 1416 jmenoval Mikšík z Kokor svého švagra Ješka z Libosvár (spolu s Buškem z Krásna) poručníkem svých dětí a majetků.⁸² Nejvíce se Ješek zapsal do dějin v září roku 1415, když se stal jedním ze šlechticů, kteří pečeti protestní list proti upálení Jana Husa.⁸³ Ješkovo jméno najdeme jako předposlední na šestém listu, kde se vyskytují nižší šlechtici z oblasti střední a východní Moravy a Opavska.⁸⁴ Na základě spolupečetění protestního listu samozřejmě není možné s jistotou prohlásit, že by byl Ješek z Libosvár přesvědčeným husitou ani že by ve svém smýšlení přetrval až do nákupu Vrbky a dvora ve Víckovicích. Naopak se na jaře roku 1420 připojil k zemskému hejtmanovi Jindřichu Plumlovskému z Kravař a spolu s dalšími šlechtici vyhlásil nepřátelství husitské Praze.⁸⁵

Teorie o prodeji panství Kravaře

Výše uvedený přehled kupujících osob a jejich vztahů k rodu pánů z Kravař a opavskému vévodství nám umožňuje vyslovit několik závěrů k teoriím o prodeji panství, jež se postupem času objevily v historiografii. Předně je potřeba odmítnout hypotézu o nuceném prodeji, popřípadě dokonce konfiskaci ze strany Zikmunda Lucemburského, kterou prosazoval zejména František Šigut.⁸⁶ Jeho názor však vychází ze špatně interpretovaného textu Gottlieba Biermanna, který cituje.⁸⁷ Biermann totiž trochu nešťastně do poznámky k textu o plenění majetků Petra Strážnického z Kravař z podzimu roku 1421 a mírové dohodě mezi Petrem a Zikmundem zprostředkované vévodou Přemkem Opavským 17. listopadu 1421 připojil i informaci o Petrově rozprodání kravařského panství v roce 1420. František Šigut si nejspíše tyto události (plenění majetků a poddání se Petra Strážnického králi Zikmundovi) spojil s rokem 1420 a Petrovým prodejem Kravař, čímž vznikla teorie o potlačeném odboji Petra Strážnického proti králi Zikmundovi v roce 1420 a s tím souvisejícím nedobrovolným prodejem panství.

Jak se však výše podařilo přesvědčivě dokázat na příkladu v době zápisu do zemských desk již zesnulého Zbyňka Hřivnáče, odprodal Petr Strážnický minimálně část panství

⁸⁰ Tamtéž, s. 82, č. 89.

⁸¹ LCS I, s. 325, č. 851. K osobě Smila z Loučan, člena na počátku 15. století široce rozvětveného rodu pánů z Kunštátu a nechvalně proslulého pána vyhlášené lapkovské družiny více PLAČEK, Miroslav – FUTÁK, Peter: *Páni z Kunštátu: Rod erbu vrchních pruhů na cestě k trůnu*. Praha 2006, s. 291–296.

⁸² ZDO VIII, s. 328, č. 598.

⁸³ PALACKÝ, František (ed.): *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské*. Díl třetí. Praha 1844, s. 187–193 (Ješek je zmíněn na s. 190). Několik základních údajů k Ješkovi z Libosvár uvádí již August Sedláček. SEDLÁČEK, A.: Úvahy, s. 335, č. 370. Ke stížnému listu obecně naposledy ČORNEJ, Petr a kol.: *Stížný list české a moravské šlechty proti upálení mistra Jana Husa 1415–2015*. Okrouhlice 2015.

⁸⁴ SEDLÁČEK, A.: Úvahy, s. 332.

⁸⁵ PALACKÝ, F. (ed.): *Archiv český*, Díl čtvrtý. Praha 1846, s. 381.

⁸⁶ ŠIGUT, F. (ed.): *Opavský listinář*, III, s. 26, pozn. 12.

⁸⁷ BIERMANN, Gottlieb: *Geschichte der Herzogthümer Troppau und Jägerndorf*. Tetschen 1874, s. 189–190.

nejpozději na přelomu let 1419 a 1420, tedy v době, kdy šlechta na Moravě přijímala nového zeměpána Zikmunda Lucemburského na sněmu v Brně a skládala mu slib věrnosti.⁸⁸ V této situaci nemohla být o žádném (natož ozbrojeném) odboji proti Zikmundovi řeč, stejně jako je nepravděpodobný jakýkoliv Zikmundův nátlak na změnu Petrova husitského smýšlení, který by vyústil ve vynucený prodej panství Kravaře, jak Šigutovu teorii popravil Václav Štěpán.⁸⁹ Naopak se zdá, že se Petr Strážnický v prosinci roku 1419 v rámci slibu věrnosti Zikmundovi zřekl husitství bez nějakého většího nátlaku. Takto alespoň, dle mého názoru věrohodně, interpretuje Tomáš Baletka relaci posílů města Štrasburku z 20. dubna 1421, podle které měl Zikmund během svého jarního pobytu na Moravě konfrontovat Petra Strážnického otázkou, proč znovu upadl do *nevíry*, přičemž Petr reagoval opětovným slibem věrnosti. Ve zprávě pasovskému biskupovi Jiřímu z 16. dubna 1421 pak Zikmund uvedl, že doufá, že Petr tento svůj slib dodrží lépe než ten dřívější, což byla zjevně narážka právě na konec roku 1419.⁹⁰

Situace na Moravě na konci roku 1419 tedy byla ze Zikmundova pohledu stabilizovaná, přičemž se minimálně Petr Strážnický (ale pravděpodobně i jiní šlechtici) slibem věrnosti nejspíše vzdal i husitství. Z tohoto hlediska by nedával další Zikmundův nátlak na Petra, vedoucí až k prodeji panství Kravaře, smysl. Podobně je potřeba se dívat na úvahu o tlaku Přemka Opavského na Petra jakožto předního představitele husitské strany. Ta má však i jiné slabiny spočívající v tom, že v době zápisu Petrova prodeje panství Kravaře v roce 1420 držel Krnovsko Zikmund Lucemburský.⁹¹ I když se tedy panství Kravaře nacházelo v těsné blízkosti Opavy, která byla v majetku Přemka Opavského, nepatřilo do dominia tohoto opavského vévody, což by zásadně oslabilo jeho možnosti nátlaku na Petra Strážnického. Přemek by se o takový nátlak musel pokusit zprostředkovaně přes Zikmunda Lucemburského, a ačkoli byl v této době již etablovaným členem dvora uherského krále,⁹² těžko si lze představit, že by se kvůli němu a relativně malému a nevýznamnému panství Kravaře Zikmund uvolil k nátlaku a konfliktu s jedním z předních moravských pánů, navíc v době, kdy se ještě snažil o poklidné převzetí moci na brněnském sněmu. Otázkou také je, jak by eventuální politický nátlak Zikmunda Lucemburského, potažmo Přemka Opavského na Petra měl vypadat.

Úplně je třeba odmítnout teorii Jiřího Juroka o Zikmundově konfiskaci panství Kravaře.⁹³ Takový postup byl krajním řešením i v pohnuté době husitských válek a v situaci na přelomu let 1419 a 1420 by se jednalo o těžko obhajitelný projev panovnické zvěle. Příkladem, kdy Zikmund povolil konfiskaci (navíc ještě zeměpanského) majetku, je jeho souhlas pro vévodu Albrechta Habsburského, aby odebral Haškovi z Valdštejna Uherský Ostroh, k čemuž však došlo v pohnuté době válek a Haškova několikaletého ozbrojeného

⁸⁸ VÁLKA, Josef: Morava roku 1421. In: *Husitství na Moravě. Náboženská snášenlivost* : Jan Amos Komenský. Brno 2005, s. 13.

⁸⁹ ŠTĚPÁN, V.: Úloha, s. 21.

⁹⁰ BALETKA, T.: Páni, s. 259. Zikmundova zpráva pasovskému biskupovi je vydána in: KERLER, Dietrich (ed.): *Deutsche Reichstagsakten unter Kaiser Sigmund. Zweite Abtheilung 1421–1426*. Gotha 1883, s. 25–26, č. 24; relace posílů města Štrasburku viz tamtéž, s. 38–41, č. 34; k Petrovu slibu in: Tamtéž, s. 39.

⁹¹ STARÝ, M.: Ducatus, s. 31.

⁹² Přemek jako familianta uherského krále Zikmunda Lucemburského předpokládá Martin Čapský už v roce 1419. ČAPSKÝ, M.: Vévoda, s. 209.

⁹³ JUROK, J.: Moravský severovýchod, s. 156; TÝŽ: Příčiny, s. 181.

odboje.⁹⁴ Jako další a hlavním argument proti zabavení Kravař se jeví také fakt, že byl prodej zapsán do zemských desk a v zápisech se vysloveně píše, že tyto majetky Petr Strážnický z Kravař prodal (*vendidit*), což by samozřejmě šlo proti samotné základní logice konfiskace.

František Dvorský se naopak domníval, že důvodem prodeje byla přílišná vzdálenost od ostatních Petrových statků, což sice působí věrohodněji, přesto má jeho teze určité nedostatky.⁹⁵ Petrovy majetky se po smrti Lacka z Kravař rozrostly o velké panství Helfštýn a další zboží,⁹⁶ navíc byl Lackem určen jako jeden z poručníků severomoravských majetků Jana Jičínského z Kravař.⁹⁷ Větší část Petrem spravovaných statků byla tedy spíše na střední a severní Moravě a při hranicích s Opavským vévodstvím a až daleko na jihu leželo strážnické panství.⁹⁸ Více než vzdálenost zde dle mého názoru hrálo roli to, že se panství Kravaře nalézalo v Krnovsku, čili v části Opavského vévodství a de facto v zemi mimo Markrabství moravské, i když mělo Krnovsko v této době stejného zeměpána (viz výše).

Největší oporu v pramenech má teorie o Petrově zadlužení na konci desátých a začátku 20. let 15. století. O dluhu 40 hřiven grošů, který měl v roce 1412 Petr Strážnický u bratrů Ctibora a Jana Dupníků z Nítkovic, informuje už Tomáš Baletka, který v tom však vidí pouze doplnění širších vazeb mezi pánem a jeho klientelou, ke které bratři Dupníkové patřili.⁹⁹ O větších půjčkách máme zprávy až na začátku 20. let. V prosinci roku 1420 se Petr společně se svým nejstarším synem Václavem přiznává k dluhu 100 kop grošů šternberskému klášteru augustiniánů a slibuje tuto částku splatit do příštího svátku svatého Jiří.¹⁰⁰ Další Petrův dluh je doložen kvitancí Barbory z Čachtic vydané jejímu bratrovi Zikmundu z Čachtic z 23. dubna 1421.¹⁰¹ Barbora byla vdovou po Matějkovi, purkrabím v Kravařích, a v listině vyznala, že jí její bratr vyplatil věno po rodičích. Jednalo se o částku 120 hřiven grošů, které měla Barbora potvrzené od svého muže a které, jak zmiňuje, půjčila Petrovi Strážnickému z Kravař, což měl dosvědčit i list, který jí Petr se svými rukojmími vydal. Je velmi pravděpodobné, že se půjčka uskutečnila ještě v době, kdy Petr vlastnil Kravaře. V tomto případě však Petrovo splacení dluhu nešlo úplně podle plánu, protože ještě v roce 1436 pohání Barbořina dcera Markéta Petrovy syny a dědice Václava a Jiřího ze 100 hřiven grošů kvůli staré půjčce jejich otce.¹⁰²

Mimo obyčejných půjček využíval Petr Strážnický i věnné zástavy. Tento druh půjčky, kdy za půjčené peníze pojistil dluh jako věno na některém ze svých majetků, z něhož pak dotyčným osobám plynul roční plat, začal Petr dle dochovaných pramenů ve větší

⁹⁴ Österreichisches Staatsarchiv, Haus-, Hof- und Staatsarchiv, fond Allgemeine Urkundenreihe, sign. AUR 1424 III 17.

⁹⁵ DVORSKÝ, F.: O starožitném panském rodě, s. 127.

⁹⁶ BALETKA, T.: Páni, s. 255.

⁹⁷ Dalšími poručníky byli Beneš z Kravař a Krumlova a Jan z Lomnice. SOA Třeboň, fond Cizí rody, inv. č. 114, sign. z Kravař 7. Edici listiny vydal JURK, J.: Moravský severovýchod, s. 220. K Janovi Jičínskému z Kravař a jeho panství blíže BALETKA, T.: Páni, s. 238–250.

⁹⁸ Vzdušnou čarou je to z Helfštýna (kde se Petr Strážnický často vyskytuje zejména po vypuknutí husitské revoluce) do Strážnice zhruba o 20 km dál než do Kravař.

⁹⁹ BALETKA, T.: Páni, s. 256. Regest listiny in: BENEŠ, František – BERÁNEK, Karel (eds.): *Soupis česky psaných listin a listů do roku 1526*, I. Praha 1974, s. 85, č. 283.

¹⁰⁰ MZA Brno, fond E5 Augustiniáni Šternberk, inv. č. 81. Regest se nachází v edici ŠEBÁNEK, Jindřich (ed.): *Archivy zrušených klášterů moravských a slezských*, 1. Brno 1932, s. 254, č. 1217.

¹⁰¹ SOA Třeboň, fond Cizí rody I. Listiny, inv. č. 114.

¹⁰² LCS III/2, s. 456, č. 115.

míře používat až v době, kdy nahradil Lacka z Kravař v úřadu moravského zemského hejtmána.¹⁰³ Výkon této funkce byl totiž dle všeho dost finančně náročný, o čemž svědčí výše popsany postupný růst dluhů Petra Strážnického na konci desátých a začátku 20. let 15. století. Petrovy výdaje způsobené držením úřadu totiž pravděpodobně nedokázal pokrýt plat zemského hejtmána, jehož výše se nám dochovala v opisu jmenovací listiny Václava IV. pro Petra Strážnického z Kravař z roku 1417.¹⁰⁴

Ze strany Petra Strážnického se jako pravděpodobný důvod prodeje panství Kravaře jeví kombinace jeho zadlužení a příslušnosti dotyčných majetků do de jure jiné země, Opavského vévodství.¹⁰⁵ Na rozdíl od ostatních Petrových majetků v čele s jeho pravděpodobnou rezidencí ve Strážnici¹⁰⁶ se na kravařském panství kromě tvrze v Kravařích nenacházel žádný další opevněný bod, natož kamenný hrad.¹⁰⁷ Panství jako takové patřilo k menším a stálo nejspíše stranou zájmu Petra Strážnického. Když se tedy někdy v druhé polovině desátých let 15. století dostal Petr do finančních potíží, což potvrzují výše citované prameny, mohl být z tohoto pohledu prodej malého vzdáleného panství, patřícího navíc mimo Moravské markrabství a čítajícího pouze jednu menší tvrz a žádný hrad, logický.

Při zkoumání prodeje nesmíme opomenout ani osoby kupujících, kteří rovněž sledovali vlastní strategie. Na základě výše uvedených krátkých biogramů šlechticů a analýzy pramenů je možné konstatovat, že naprostá většina kupujících neměla na Petra Strážnického žádné předchozí vazby. Výjimkou by hypoteticky mohl být Jan Helm z Výškovic, který v této době působil na majetcích nezletilého Jana Jičínského z Kravař, jehož byl Petr Strážnický poručníkem. Další vazby na Kravaře, konkrétně spíše Lacka z Kravař, měli už jen Zbyněk Hřivnác z Hněvošic (koupě Beňova a Běškovic v roce 1406) a Boček z Labuť, který několikrát ručil za Lacka z Kravař a spolu s Petrem Strážnickým a dalšími šlechtici byl Lackem jmenován poručníkem nad Jiřím ze Šternberka a Lukova.¹⁰⁸ Boček však, jak bylo ukázáno výše, nebyl primárním kupujícím, působil jen jako poručník potomků Zbyňka Hřivnáče. Na základě těchto poznatků tedy můžeme vyvrátit i tvrzení o tom, že Petr Strážnický prodal panství Kravaře členům Lackovy vojenské družiny, což zmiňuje

¹⁰³ Jednalo se o roční platy, které jako věno zapsal Petr Strážnický na majetcích strážnického panství v červnu 1417 Mikšíkovi z Malotína (7,5 hřiven ve vesnici Vrbka na jižní Moravě. ZDO IX, č. 19, s. 334) a Ličkovi z Újezda (30 hřiven v městečku Lipov. Tamtéž, č. 60, s. 335).

¹⁰⁴ Jmenovací listinu do svého svodu moravského zemského práva opsal a přeložil Ctibor Tovačovský z Cimburka. Tento plat byl za Petra Strážnického ve výši 800 hřiven a 20 drajlinků vína, na přelomu 15. a 16. století už však šlo o 1000 kop grošů, víno a 50 volů – *Kniha Tovačovská*, s. 18–19 (k otázce postupného zvednutí platu viz tamtéž, s. 19, pozn. 3).

¹⁰⁵ Krnovsko bylo ve 20. letech 15. století stále považováno za součást Opavského vévodství, potažmo Moravy, až na konci 15. století se objevuje jako samostatné knížectví radící se do Slezska. STARÝ, M.: Ducatus, s. 47–51. Tři části Moravy (Moravské markrabství, olomoucké biskupství a Opavské vévodství) definoval v jedné z listin ustanovujících Korunu českou 7. dubna 1348 Karel IV. BOBKOVÁ, Lenka: *7. 4. 1348: Ustanovení Koruny království českého: Český stát Karla IV.* Praha 2006, s. 62–66.

¹⁰⁶ Tomu by napovídala řada listin, které Petr Strážnický ve Strážnici datoval, i skutečnost, že se zde na září roku 1421 pokoušel Zikmund Lucemburský svolat sněm moravské šlechty. Regesta Imperii XI,1, č. 4596. In: Regesta Imperii Online, cit. 5. 10. 2020. Dostupné na http://www.regesta-imperii.de/id/1421-08-25_1_0_11_1_0_5158_4596.

¹⁰⁷ Samotná tvrz se nedochovala a dosud ani není jasné, kde přesně stála. PLÁČEK, Miroslav: *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku.* Praha 1996, s. 198.

¹⁰⁸ BALETKA, T.: Páni, s. 305–306.

Jiří Jurok.¹⁰⁹ Za takového člena by se teoreticky mohl považovat jen Jan Helm z Výškovic, vzhledem k jeho rodinným a politickým vazbám na území Opavského vévodství však můžeme jeho údajné vojenské angažmá ve službách Kravařů těžko považovat za hlavní důvod toho, že se následně stal jedním z kupujících části panství Kravaře.

Závěr

Z analýzy výše uvedených krátkých životopisů vyplývá, že pravděpodobně kromě osob Pavla ze Sovince a Ješka z Libosvár (kde by jistou roli mohlo hrát politické a náboženské smýšlení, které mohli mít podobné jako Petr Strážnický) měli kupující a jejich rodiny prokazatelné snahy o začlenění nově koupených majetků do svých dominií na území Opavska a Krnovska. Tím by se také dalo vysvětlit, proč Petr rozprodal panství po částech většinu počtu šlechtických „sousedů“, z nichž by žádný nebyl schopen sám odkoupit celé panství – kromě Pavla ze Sovince totiž všechny ostatní můžeme považovat za příslušníky nižší šlechty. Domnívám se tedy, že rozprodej po částech nebyl dán Petrovou snahou více vydělat nebo uspokojit věřitele,¹¹⁰ jednalo se spíše o praktický důvod plynoucí z absence schopných potenciálních kupců celého panství a zájmu sousedů kravařských majetků o rozšíření vlastních domén. Důležitou roli mohly hrát i rodinné vazby některých kupujících, kdy například u Jana Helma z Výškovic měl z koupi vesnice Komárov nakonec užitek spíše jeho tchán Jan ze Šlevic, obdobně i vesnici Rozumice spravoval namísto sirotků Zbyňka Hřivnáče z Hněvošic jejich strýc a jeden z poručníků Boček z Labuť.

Cesta sledování předchozích vazeb kupujících na Petra Strážnického z Kravař naopak ukázala, že ve valné většině žádné takové přímé vazby v pramenech zachytitelné nejsou. Spíše než k hypotetické úvaze o tom, že by mohlo jít o Petrovy věřitele (opět jsou možná výjimkami Pavel ze Sovince a Ješek z Libosvár), bych se tedy přikláněl k tomu, že hlavním důvodem kupujících byla snaha o rozšíření jejich vlastních domén v Opavském vévodství, k čemuž se jim Petrův rozprodej panství náramně hodil. Za hlavní důvod prodeje u Petra Strážnického můžeme naopak považovat jeho rostoucí ekonomické potíže na přelomu desátých a 20. let 15. století, kdy se na rozdíl od předchozího období ve větší míře objevovaly zprávy o jeho půjčkách a věnných zástavách jeho majetků. Prodej menšího a z Petrova pohledu „cizozemského zboží“ se proto mohl jevit jako rozumná cesta z finančních potíží. Prokazatelně také můžeme vyvrátit některá tvrzení starší literatury o Zikmundově politickém nátlaku či dokonce konfiskaci panství, čemuž zmínky v pramenech vyložené protiřečí.

Bibliografie

Archivní prameny

Moravský zemský archiv v Brně, fond E5 Augustiniáni Šternberk
Österreichisches Staatsarchiv Wien, Haus-, Hof- und Staatsarchiv, fond Allgemeine Urkundenreihe
Státní oblastní archiv Třeboň, fond Cizí rody I. Listiny
Státní oblastní archiv Třeboň, fond Cizí statky I. Listiny 1207–1869
Zemský archiv v Opavě, fond Slezský stavovský archiv v Opavě
Zemský archiv v Opavě, fond Urbaniální komise slezská v Opavě

¹⁰⁹ JURK, J.: Moravský severovýchod, s. 43, pozn. 86.

¹¹⁰ Takovou možnost nejspíše naznačoval BALETKA, T.: Páni, s. 257–258.

Tištěné prameny

- Archiv český čili staré písemné památky české i moravské. Díl třetí.* Praha 1844. Ed. František PALACKÝ.
Archiv český čili staré písemné památky české i moravské. Díl čtvrtý. Praha 1846. Ed. František PALACKÝ.
Archivy zrušených klášterů moravských a slezských 1. Ed. Jindřich ŠEBÁNEK. Brno 1932.
Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Fünftehnter Band: Nachträge. 1207–1408. Brünn 1903. Ed. Bertold BRETHOLZ.
Codex diplomaticus Silesiae VI. Breslau 1865. Ed. Josef MAX a kol.
Deutsche Reichstagsakten unter Kaiser Sigmund. Zweite Abtheilung 1421–1426. Gotha 1883. Ed. Dietrich KERLER.
Die Landtafel des Markgrauthumes Mähren (1348–1466). Olmützer Cuda. Brünn 1856. Edd. Josef CHYTIL – Petr CHLUMECKÝ – Karl DEMUTH – Adolf WOLFSKRON.
Joannis Dlugossii Annales seu cronicae incliti regni Poloniae. Liber decimus et liber undecimus 1406–1412. Varsaviae 1997. Edd. C. BACZKOWSKI – M. KOWALCZYK et alii.
Kniha Tovačovská aneb Pana Ctibora z Cimburka a z Tovačova paměť obyčejů, rádu, zvyklostí starodávných a řízení práva zemského v Mar. Mor. Brno 1868. Ed. Vincenc BRANDL.
Libri citationum et sententiarum seu Knihy pŕhonné a nálezové III/1. Brunae 1878. Ed. Vincentius BRANDL.
Libri citationum et sententiarum seu Knihy pŕhonné a nálezové III/2. Brunae 1880. Ed. Vincentius BRANDL.
Opavský listinář. Litterae fundatorium, dotatium, erectionum, confirmationum, praesentationum, collationum, resignationum altarium Oppaviae. II. díl. Opava 1962. Ed. František ŠIGUT.
Opavský listinář. Litterae fundatorium, dotatium, erectionum, confirmationum, praesentationum, collationum, resignationum altarium Oppaviae. III. díl. Opava 1967. Ed. František ŠIGUT.
Pozůstatky knih zemského práva knížectví opavského. Díl druhý: desky zemské. Část prvá (1431–1536). Praha 1908. Ed. Jan KAPRAS.
Pozůstatky knih zemského práva knížectví opavského. Díl první: knihy přední. Část prvá (1413–1484). Praha 1906. Ed. Jan KAPRAS.
Soupis česky psaných listin a listů do roku 1526, díl I. Praha 1974. Ed. František BENEŠ – Karel BERÁNEK.
Zemské desky krnovské. Svazek I., 1403–1522. Opava 2008. Ed. Dalibor PRIX.

Internetové zdroje

www.regesta-imperii.de

Literatura

- BALETKA, Tomáš: *Páni z Kravař : Z Moravy až na konec světa.* Praha 2003.
 BIERMANN, Gottlieb: *Geschichte der Herzogthümer Troppau und Jägerndorf.* Tetschen 1874.
 BOBKOVÁ, Lenka: 7. 4. 1348 : *Ustanovení Koruny království českého : Český stát Karla IV.* Praha 2006.
 ČAPSKÝ, Martin: *Vévoda Přemek Opavský (1366–1433) : Ve službách posledních Lucemburků.* Brno – Opava 2005.
 ČORNEJ, Petr a kol.: *Stížný list české a moravské šlechty proti upálení mistra Jana Husa 1415–2015.* Okrouhlice 2015.
 DVORSKÝ, František: *O starožitném panském rodě Benešoviců. Část II: O rodě pánů z Kravař.* Brno 1910.
 ELBEL, Petr: *Pravé, věrné a křesťanské příměří... Dohody o příměří mezi husity a stranou markraběte Albrechta na jižní Moravě.* Brno 2016.
 HOSÁK, Ladislav: *Historický místopis země moravskoslezské, 2. vydání (reprint 1. vydání).* Praha 2004.
 JUROK, Jiří: *Moravský severovýchod v epoše husitské revoluce.* Nový Jičín 1998.
 JUROK, Jiří: *Příčiny, struktury a osobnosti husitské revoluce.* České Budějovice 2006.
 KOUŘIL, Pavel – PRIX, Dalibor – WIHODA, Martin: *Hrady českého Slezska.* Brno – Opava 2000.
 MEZNÍK, Jaroslav: *Markrabě a páni. (K mocenskému dualismu na Moravě v době předhusitské).* In: *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity C 42, 1995, s. 39–50.*
 PAPAŽÍK, David: *Nejvýznamnější šlechtické rody na Moravě podle zemských desk.* In: *Ad vitam et honorem. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi přátelé a žáci k pětasedmdesátým narozeninám.* Brno 2003, s. 519–532.
 PAPAŽÍK, David: *Páni ze Sovince : Dějiny rodu moravských sudí.* Praha 2005.
 PLAČEK, Miroslav: *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku.* Praha 1996.
 PLAČEK, Miroslav – FUTÁK, Peter: *Páni z Kunštátu : Rod erbu vrchních pruhů na cestě k trůnu.* Praha 2006.
 PRASEK, Vincenc: *Historická topografie země Opavské. A–K.* Opava 1889.
 SEDLÁČEK, August: *Úvahy o osobách v stížných listech I. 1415 psaných. Český časopis historický 23, 1917, s. 85–109, 310–352.*

- STARÝ, Marek: Ducatus, nebo Terra? (Na okraj 700. výročí vzniku Opavského vévodství). *Právněhistorické studie* 49, 2019, č. 1, s. 25–61.
- ŠTĚPÁN, Václav: Úloha pánů z Kravař při vzniku husitského hnutí. *Časopis slezského muzea, série B – vědy historické* XX, 1974, s. 10–21.
- TUREK, Adolf: *Hrad a panství Starý Jičín*. 2. upravené vydání. Opava 2014.
- VÁLKA, Josef: Morava roku 1421. In: *Husitství na Moravě. Náboženská snášenlivost*. Jan Amos Komenský. Brno 2005, s. 9–35.

Summary

The sale of Kravaře Dominion by Petr of Kravaře and Strážnice in 1420

The Dominion of Kravaře was located in the Duchy of Opava and after the division of the Duchy in the year 1377, it devolved on one of its parts, Krnovsko. This dominion was controlled by noblemen from House of Kravaře and Strážnice, however last owner of the Kravaře dominion from this House, Petr of Kravaře and Strážnice, decided to sell the whole dominion around 1420, which by that time consisted of a fortified house and eight villages.

The most valuable part, a fortified house in Kravaře and villages Kravaře and Kouty were bought by Mikuláš of Šlevice, an important nobleman from the Krnovsko region. The next buyer, Pavel (V) of Sovinec, was the only member of the higher nobility from this group of buyers. He bought a village Plšť, however he decided to sell it again a few years later to a re-established lord of the Krnovsko region, Jan II. of Ratiboř. The third buyer, Zbyněk Hřivnáč of Hněvošice, allows us to date this sale more precisely, because he is mentioned in sources as deceased as far back as the first weeks of the year 1420. He and his family are for that reason represented in the buying record of village Rozumice from the Kravaře dominion by his brother-in-law Boček of Labuť. However, the village was inherited by Zbyněk's children. Villages of Velké Hoštice and Komárov were bought by Jan Helm of Výchovice, a seasoned soldier and later supporter of the duke of Troppau against the Hussites. The last buyer was Ješek of Libosváry, who bought the village Vrbka and a part of the village Vickovice.

These little biographies of buyers, their previous connection to Petr of Kravaře and Strážnice, and an analysis of other sources allowed us to confront theories of this sale, which occurred in the historical literature during last hundred years. First, we have to reject a hypothesis about the confiscation of the Kravaře dominion by king Sigismund of Luxembourg, which is contradicted by historical sources. Any sort of a political pressure exerted by the king Sigismund or by the duke of Opava on Petr of Kravaře is also not well supported by the sources. Theories about Petr's debts and a large distance of the Kravaře dominion from other Petr's domains are more well-founded. The analysis shows that the reason for Petr's decision to sell the dominion was a combination of debts and the fact that the dominion belonged to a different land jurisdiction (Duchy of Opava) than the rest of Petr's land (Margravate of Moravia).